

Mohor Hudej
VLAŽNE DUŠE

Nisem bil vaju, da bi bil Jack prej pokonci kot jaz. Zmeraj, ampak res zmeraj je bil to znak, da se bo ta dan zgodilo nekaj, čemur ne moreš reči ravno »nekaj posebnega«, zagotovo pa bo odstopalo od vsakdanjih ritualov. Nekaj z odtinkom presenetljivega. Oseka je povezala otok z otokom, morski cigani so z ženami in otroki nabirali školjke in iz morskoga blata bezali rakce, otroci so se podili okoli njih in se valjali v maltasti mivki, kričali in se smejali padcem, se brcali, skratka, delali so sranje. Škržati so že potihnili, do sončnega zahoda bo pred njimi mir, džungla ravno tako, samo nekaj ptičev se je še oglašalo. Nebo je bilo modro, brez oblaka. Obetal se je običajen februarški dan v osrčju Andamanskega morja.

A Jack je bil pokonci. Podobno kot jaz, ki sem bil tujec v teh krajih, tudi on ni bil domačin. Sicer je bil Tajec, a bil je iz Bangkoka. Jug in otoki so drugačni, kot povsod drugod po svetu. A vsemu navkljub je bil Tajec, čeprav rasno drugačen od domačinov. Še bolj pa se je razlikoval od morskih ciganov, ki so bili naši najbližji sosedje, najbližji restavraciji in našim petim sobam, ki smo jih imeli poleg treh, v katerih smo spali mi. Klime, razen v sobah za goste, nismo imeli. Hvala bogu. Sam sem se s cigani družil redkokdaj, bolj poslovno. Bolje rečeno, družil sem se z malim Bobom, ki je bil med njimi eden redkih, ki so hodili v šolo, in je poleg svojevrstne malajščine govoril tudi tajsko in tisto, čemur je sam rekel angleščina. V tej polomljeni angleščini sva se občasno sporazumevala, kolikor je bilo pač treba, nekaj tudi z rokami. Predvsem takrat, ko

sem pripeljal kakšno skupino turistov in smo jih posadili na njihove čolne in odpeljali na bližnje otoke. Po želji, kamor so si pač domislili, da bi radi šli.

Ko rečem naše sobe, naša restavracija, pravzaprav govorim o Jackovih sobah, njegovi restavraciji. Tu sem, ker mi to dovoli, ker me je pred leti povabil, in zdaj sem tu že dobra tri leta, razen ko je kakšne tri mesece monsun. Dal mi je sobo, ki jo je sicer hotel oddajati, in mi rekel, seveda ravno tako v angleščini, ki jo je kot nekdanji računalniški programer izvrstno in celo izbrano obvladal: »Tu je tvoja soba.« To na Tajskem zadostuje. Bila je zastonj, čeprav seveda tega nisem sprejel in mu jo plačujem. O denarju se nikoli ne pogovarjava. Jaz vzamem svoje od tistega, kar zaslužimo, on svoje, za skupno dodam, kar mislim, da moram. Mislim, da dostikrat sploh ni pogledal v tisto modro kuverto, ki mu jo mesečno porinem v blagajno za šankom.

»Jutro, bom jaz pospravil steklenice,« sem mu rekel, ko je gledal na nepospravljeno mizo, kjer smo pozno v noč čakali z nekim angleškim parom, ki se je zadnji pripeljal na naš konec otoka, kjer ni bilo hotelov in bungalovskih naselij. Zato je Jack pred leti tu na tem koncu kupil posestvo.

»Jutro, okej,« mi je odvrnil Jack, ki seveda ni bil Jack.

Vsi smo si pač nadedli ta groteskna psevdangleška imena, da so jih turisti laže izgovarjali. Že naša slovanska so jih ubijala, da o tajskih sploh ne govorim. Običajno smo jim prava imena povedali šele po kakšnem tednu, ko se jim je zazdelo čudno, kako imamo lahko tudi v Sloveniji ali pa na Tajskem povsem enaka imena kot recimo v Bostonu. Izjemoma je o imenih pogovor stekel prej, predvsem takrat, ko so nas po njih vprašali tisti, ki so se želeli distancirati od »navadnih« turistov. Kakšni hipsterji, ki

so svojo pot jemali kot samo sveto razodetje. Potem so se trudili izgovoriti moje in Jackovo tajsko ime čimbolj pravilno, in ko so bili povsem blizu ali pa ko sem jih imel že poln kurac, ker so bili očitno nenadarjeni, sva jim rekla, ja, tako je prav, točno tako. In smo se tako rešili teh imenskih jajc. A potem so prišla druga jajca.

Jack je bil neumoren, potrpežljiv, blag in lahko se je v nedogled pogovarjal z gosti, ki so se zvalili na tikove klopi in šture, ki smo jih imeli na terasi, v restavraciji. Čeprav sem vedel, da natančno ve, kako dolgo bo to trajalo, je trajalo natančno tako dolgo, kot je sam želel. Vprašanja, ki so nam jih zastavljali, so bila zmeraj znova enaka, popolnoma neizvirna. Spraševali pa so, kot da so unikatna. Predvsem Evropejci so bili pravi gnjavatorji, najbolj vzhodnjaki.

»Bom šel jaz po robo,« sem mu rekel.

Skoraj vsak dan sva šla na drugi konec mesta v diskont, vmes še na tržnico, da sva dopolnila, kar se je prejšnji dan pojedlo in popilo.

»Okej, listek sem že napisal,« je pokazal proti šanku, kjer je ležal spisek, kaj kupiti.

Vzel sem avtomobilske ključe, listek.

»Še kaj?«

»Aha, pelji še motor nazaj, sem ga že dal na keson, reci, da mu dam denar jutri.«

»Mu bom dal jaz, koliko je?

»Ne, bom jaz, sva zmenjena, jutri moram tja.«

»Okej.«

Običajno sem se ustavil še v stari Lanti. Na koncu mesteca je imel bar neki Francoz, poročen z domačinko. Hodil sem tja, ker je bil mir in sem lahko v miru spil kapučino. Večinoma je imel lavazzo. Občasno sem se naveličal Jackove domače kave, njegova sestra je namreč na severu

imela nasad in pražarno. Pravzaprav je bila boljša od la-
vazze, a včasih spoznaš, da se nekaterim okusom stežka
odpoveš.

Francoz, Jean, mi je povedal, da se je pokvaril še drugi
izmed treh trajektov, da vozi le še najmanjši, na katerega
spraviš kvečjemu petnajst avtomobilov, in bo očitno spet
sranje s sobami, ker vsi ne bodo prišli čez, na kopno.

»Ne bo prvič,« sem odgovoril.

»Res je.«

Spil sem in se odpeljal v Sala Dam, na drugo stran otoka,
da nakupim potrebno. Kolona vozil, ki so čakala na tra-
jekt, da gredo na drugo stran in naprej proti Krabiju, je
bila neskončna. Pravzaprav takšne še nisem videl. To bo
štala, sem si rekel. Do resorta sem odpeljal motor, ga tam
odložil, plačali bomo jutri, adijo, nazaj v pick-up toyoto,
in se stišal mimo kolone čakajočih proti mestu.

* * *

Mislim, da sem prvič v življenju popolnoma začutil in se
zavedel, kaj pomeni vlaga v zraku, šele okoli petindvajse-
tega leta. Nekaj podobnega je bilo z letnimi časi, in ravno
tako sem takrat prvič pričel razmišljati v smeri, da tista
predavanja o pozitivističnih filozofih, predvsem Tainu, ki
sem jih poslušal na faksu, mogoče le niso povsem vase
zaprt, akademski čvek. Okolje seveda vpliva na človeka,
kako ne bi. Lahko bi se reklo, da to ve vsak. A tisti hip
sem, kdo ve, zakaj, pomislil: pa to res vemo? Verjetno bi
o življenju in okolju razmišljal povsem drugače, če se mi
takrat to vprašanje ne bi zapičilo v um.

Od takrat naprej sem, predvsem podzavestno, o tem
premišljeval sproti, ob različnih priložnostih. Še najbolj
na potovanjih, ki sem jih službeno, kot vodnik, nizal iz

tedna v teden. Nenehno menjavanje okolja, ko sem bil recimo v enem samem mesecu v več kot desetih evropskih prestolnicah, česar sem se ravno tako nekoč po naključju zavedel, je naravnost trčilo vame, me nagovarjalo in izzivalo z enim samim vprašanjem: kdo si in od kod prihajaš? Sproti sem opažal, da sem imel na to vprašanje v Pragi povsem drugačen odgovor kot recimo v Moskvi ali Londonu, sploh pa kje v Aziji ali Afriki. To, da sem se v določenem trenutku nahajal drugje kot doma ali dan pred tem in sem se počutil povsem drugače kot pred časom, pa čeprav me je čakalo povsem enako delo, to, da sem tisti dan vodnik in imam obveznosti do skupine turistov, ki so čakali, kaj bomo tisti dan počeli in videli, je v moj način razmišljanja vneslo hkratnost.

Enostavno povedano, v meni je bilo hkrati več osebnosti in te so imele zmožnost, da so med seboj vzpostavljale dialog in debatirale. Toda vse te osebe, ne glede na to, kje so bile, so prihajale z enega samega konca. Vedele so, da so doma v Sloveniji. Vse so poznale občutek tamkajšnje vlage, podalpske vlage. Ko odpreš domača vrata in stopiš na zrak, lahko ločiš notranjo in zunanjo, včerajšnjo in današnjo, a brez nje ne gre. Podalpska vlaga!

V Sala Damu se je zmeraj trlo ljudi. Tokrat je bilo še huje. Turisti niso vedeli, kaj zdaj, kdaj bo trajekt spet zaplul. Nehote sem pomislil, kako je bilo pred desetletjem, ko je bil tu na severnem delu otoka cunami. So bili tudi takrat tako razdraženi kot tokrat, ali pa so resnični obup, žalost, groza, strah, nemoč kaj prispevali k drugačnemu načinu pogovora, kot sem mu bil priča zdaj? Stal sem v vrsti za parom, čakal, da si kupim cigarete, in njunim vprašanjem

ni bilo konca. Zakonca, to sem sklepal po tem, da sta bila oba oblečena v kratke hlače kaki barve, zgoraj pa imela povsem enaki živordeči havajski majici, sta prodajalko, ki seveda ni imela pojma, kaj natančno jo sploh sprašujeta, čeprav je vedela, da želita od nje odgovor, kdaj bo spet peljal trajekt, spraševala točno to. Kdaj bo peljal trajekt, koliko časa običajno traja, da ga popravijo, kako dolgo se potem čaka, da prideta na drug otok, kako dolgo se potem v severni Lanti čaka na prehod na kopno, in tako naprej v nedogled. Bila sta seveda Američana, vajena točnih informacij, ki sta čakala v vrsti, dokler uradnik pred njima ne bi podal prave informacije, pa če bi moral za to informacijo k drugemu uradniku, ta k tretjemu in tako naprej, dokler ne bi na koncu rekla hvala, najlepša hvala, najnajlepša hvala.

Znam počakati v vrsti, a imel sem ju poln kurac z vsemi tistimi vprašanji, ker sem dobro vedel, da nista niti na koncu svoje pameti pomislila na to, da deklica nima pojma, prav tako kot vsi ostali, kdaj bo trajekt resnično izplul, predvsem pa da sta navajena na to, da čakata, in jima ni mar za tistega, ki za njima ravno tako čaka. Zdresirana, kot je med Anglo-Saksonci navada, da čakata. Skoraj bi jima že rekel, da če želita izvedeti, kdaj izpluje, naj gresta do mehanika, ki ravnokar popravlja zarjavelo škatlo, ki se ji reče trajekt. Ta jima bo povedal, kdaj, čeprav tudi sam ne ve, kdaj bo dobil rezervni del, brez katerega ne gre. Če s tem ne bosta zadovoljna, naj pokličeta tistega, ki bo ta del prinesel, če bo ta vedel, ker ne ve, ali bo poletelo letalo, ki bo ta del pripeljalo, ker ... Pa sem si premislil. Potrepljal sem tipa po havajski majici. Začudeno se je obrnil, očitno ni bil vaju, da se ga še kdo razen njegove njemu podobne žene vsaj konfekcijsko dotakne.

»Jutri ob treh pelje, točno ob treh. Predlagam, da ste vsaj eno uro prej tukaj,« sem mu rekel.

»Aaaa, hvala, hvala, aha, jutri ob treh ...«

Izkoristil sem priložnost, ko je pričel ženi pojasnjevati, ni slišala, ko sem mu povedal, kako da je, in rekel prodajalki za cigarete, plačal in se poslovil od prijaznega kaki havajskega para. Hitro, da ne bi še česa vprašala. Moral sem še na tržnico in v diskont.

Blok, v katerem sem živel, preden sem prišel na Tajsko, in ki je še zdaj moj prvi dom, je bil zgrajen v petdesetih letih 20. stoletja. Prvi v nizu blokov, ki so nastajali v tistem obdobju povojnega socializma. Siv, dolgočasen blok s prostornimi stanovanji, v nasprotju s stanovanji v sosednjih blokih, ki so ga obkrožali. Imel je eno samo prednost, imel je velika stanovanja, ker so ga zgradili za visoke oficirje Udbe. Preostali bloki v soseski so bili imenovani železničarski, oficirski, policijski, širfabriški, v slednjem so živeli delavci, zaposleni v tovarni emajlirane posode, nemški, ki je bil zgrajen med drugo vojno za oficirje gestapa. Ta je imel še večja stanovanja kot naš.

Ko smo se s starši preselili vanj, so le še v petih stanovanjih izmed šestnajstih živele, recimo jim tako, udbovske družine. Pa še od teh petih družin so bili živi le še trije nekdanji oficirji Udbe. Sami prijazni upokojenci. Skoraj. Imel sem vtis, da me imajo radi, in zmeraj smo se kaj lahkotnega pogovarjali. Šele kasneje sem za enega izmed njih izvedel, da je po vojni verjetno moril kolaborante in spotoma še koga na povojnih moriščih. Bil je edini, ki je bil samski. Bil je edini, ki me ni nikoli nič vprašal, edini, ki me ni maral in kasneje tudi mojega sina ne. Pa ne, da sva kaj

imela. Bil je človek, ki ni maral nikogar. Ni maral golobov, zato jih je preganjal z okenskih polic s tako ihto, da mu je nekoč zdrsnilo in se je raztreščil na betonu pod blokom. Na mesto, kamor je padel, je potem neka soseda posadila tegle s cipreso, ki sem jo zdaj opazoval in premišljeval.

Sedel sem namreč na vrtu ob trgovinskem bifeju, eni redkih preostalih socrealističnih lukenj, ki so še obstajale v mestu. Čakal sem, da mi prinesejo pivo. Bila je pač najbližja mojemu domu, praktično pod mojim balkonom. Bife, kjer so se zbirali največji luzerji blokovske soseske. V njem sem se počutil najlepše.

Tistega dne je umrl Lojze Slak. Stregla je Dragica. Do penzije je imela še okoli dve leti in ni bilo dneva, da je nisi slišal govoriti o tem, koliko še ima do penzije, da si je dala izračunati, kakšno penzijo bo imela, in potem je pripovedovala, kako je pridno delala vsa ta leta. Prinesla mi je pivo:

»Boš potem plaču,« je rekla.

Odprl sem knjigo. Težko sem še našel kaj pametnega za brati. Občasno se je še našlo kaj novega, polnokrvnega, da se je dalo, sicer pa sama žalost. Javierja Mariása sem odkril povsem po naključju in zdaj sem ga prebiral po tekočem traku. Vmes sem vzdihoval, se smejal, kjer ni bilo smešno, bil resen, ko je bilo smešno, tip me je razfukal. Toda umrl je Lojze Slak. Dragica ga je oboževala, Dragica je žalovala. Ta dan je bilo nemogoče brati.

* * *

Če človek na Googlu odtipka »Thai people« in stisne na sliko, se mu na monitorju najprej nanizajo fotografije dolgovratih Karenk. Za njimi pred templji plešoča dekleta, plešoča tisti »prstno-nohtni« ples, kot bi se to neposredno

prevedlo v naš jezik. Za plesalkami pa na tisoče ženskih obrazov, vključno s prostitutkami na Pat Pongu ali kje drugje, in šele nekje na kakšni petdeseti fotografiji naletiš na prvo podobo moškega. Po navadi kakšnega thai-boksarja ali pa pevca. Nekje na dvestotem mestu je kakšen taksist ali mož v tuk-tuku, sicer jih ni. Najdeš jih le, če izrecno zahtevaš moške; tu pa ponavadi padeš v njihovo pop sceno, še bizarnjšo kot je evropska ali ameriška.

Nobeden izmed tovrstnih internetnih modelov mi ni stregel na Lanti. Običajno sem odšel najprej na tržnico, kjer mi je sadje običajno pripravil Čaov. Prileten možakar, tam okoli šestdeset, čeprav je seveda izgledal okoli štirideset. Tajci znajo skriti svoja leta, ali pa je razlog kje drugje. Zmeraj je imel že vse pripravljeno, izračunano in znal je hkrati postreči več ljudi. Nekoč sem mu rekel, da je hiter, da dela super. V hipu mi je povedal, da njegovo ime to v tajščini tudi pomeni. Uredu. Tajski moški se zmeraj držijo v ozadju. Še najlažje navežeš stike z njimi, kadar ti ponujajo prevoz ali pa kurbe. Tipi, kot je Jack, so redki.

Tudi tokrat mi je Čaov že vse pripravil, lepo zapakiral v polivinilne vrečke, ki jih je razporedil po vrstah sadja. Največ je bilo manga, ker Jack najraje pripravlja svež mangov sok. Dopustniki ga obožujejo. Jack je to vedel. Pospravljaj sem vrečke na keson in v ozadju sem razločno zaslišal:

»Kaj je to za eno sadje?«

Ne, sem pomislil, Slovenci. Ne. Obrnil sem se in jih zagledal, kakšnih osem ali več jih je stalo pred stojnico, zadaj za Čaovo, fotografiralo in premetavalo sadje ter ugrabilo, kaj da je. Pobral sem se nazaj v Panoramo, kot se je imenovala naša restavracija, sproti pa sem še v diskontu pobral naročeno.

* * *

Dragico so imeli radi predvsem starejši, ki so v bife zahajali še »v zlatih časih«, kot je znala reči Dragica. Zlati časi so bili socializem. Čeprav Dragica ni bila za socializem. Bila je doma s podeželja. Pravilneje rečeno, odraščala in živela je na podeželju, v mesto je prihajala zgolj v službo in od nekdanj so najraje k njej prihajali gosti, ki so ravno tako prihajali s podeželja v mesto po opravkih. To, da je prihajala s podeželja, se je poznalo tudi pri njenem izboru glasbe. Ko si prišel v bife, si že po glasbi, ki je prihajala iz zvočnikov, zmontiranih pod nadstreškom bifejskega vrta, vedel, da je na izmeni. Zmeraj je vrtela narodno-zabavno glasbo, ki sem jo iz srca sovražil. Nekoč sem ji rekel, naj prestavi na nacionalno postajo, da si nekoliko opomorem od harmonike in osladnih besedil. Znorela je. Nikoli prej je nisem slišal preklinjati, rekla mi je:

»Pa kaj, pizdumaterno, kaj ti nisi Slovenec? Kaj bi ti rad? Ti bi ono rusko, al kaj bi ti rad?«

Z rusko je mislila na nacionalni radio, ki ga je na drugi izmeni spuščala Olga.

»Ti bi ono, kurbišče bi rad imel,« je še dodala.

Tudi to je letelo na Olgo, ki je bila Belorusinja, in vse, kar je bilo vzhodno od poljske meje in ženskega spola, je bilo za Dragico seveda bordelsko osebje, ki se trenutno pač pretvarja, da je natakaraica.

»Sem, Slovenec sem, ampak kaj ima to s tem gruljenjem?« sem rekel nalašč, ker sem vedel, da bo spet popizdila.

»S čim, s čim? Kaj si reku, gruljenje?« Vzravnala se je pred mano in si roke nataknila na boke.

»Vsak Slovenec bi moral to peti, vsak! Sramujete se domače glasbe, kakšni Slovenci ste! Sram naj vas bo!«

Nisem je več poslušal. Imam neverjetno sposobnost, da lahko, če to želim, popolnoma izklopim okolico, za kar se zahvaljujem srečnemu naključju. In sem jo izklopil. Potem sem naročil naslednje pivo, da je imela početi kaj drugega in je utihnila.

Dragica je bila posebljena prasica slovenske narodnosti. Prasice sicer nimajo narodnosti, so pa v vsaki državi tudi izjeme. Seveda je bilo takšnih prasic ogromno. Življenje mi z njimi ni prizanašalo. Nikoli jim nisem želel nič slabega, želel sem le, da jih ne bi srečal. A žal to ne gre.

Povsod sem jih srečeval, v raznih službah, kjer sem delal, v šolah, kjer so me učile, kasneje na poteh, ko sem bil že vodnik, v bolnišnicah, na avtobusu, na počitnicah, v vrsti za mleko, na prehodu za pešce, v knjižnici, pri zobozdravniku, povsod. V glavnem so prihajale s podeželja, in kako se bodo obnašale, je bilo odvisno od tega, kaj si želijo in kaj imajo za bregom. Toda na neki točki, kot je bila recimo narodno-zabavna glasba, so se izdale, takrat niso bile sposobne skriti svojega porekla. Dostikrat se je to prenašalo tudi v naslednjo generacijo, in podalpska vlaga pri vsem tem zagotovo ni bila brez pomena. Šele z leti, s premnogimi izkušnjami, se mi je ta prostaški izraz, ki ga uporabljam, zazdel za ženske njenega tipa neizbežen. Le tako jih lahko poimenujem.

Običajno so me prevarale. Pa ne le mene. Izkoriščale so mojo iskrenost, naivnost, da sem razkril svoje misli, včasih celo čisto intimne, in se naslajale nad tem, da zmorem to, česar one ne. Govoriti iskreno, biti iskren. Pazljivo so me poslušale in nisem se zavedal, da bodo v vsakem trenutku zlorabile zaupano. Če bi recimo Dragici povedal, da imam bolniško, čeprav nisem bolan, bi izkoristila prvo priložnost, da bi lahko nekemu, ki bi mi lahko škodoval, rekla približno nekaj takšnega:

»A, o njem govoriš? Ja, poznam ga. Ni ves čas tukaj. Zadnjič ko je imel bolniško, se je skrila v bife, da ga ne bi videli, pa se ga do večera nisem rešila. Še sreča, da ni prišel njegov šef. On običajno pride popoldne.«

Če bi prišel šef, čeprav v resnici sem ni zahajal, bi seveda rekla, da me je ravno zgrešil. Seveda bi nič od tega, kar bi rekla, ne bilo res. Z drugimi besedami, zlagala bi se, in če bi ji to oponesel, se ne bi opravičila ali iskala kakšnega opravičila za to, pač pa bi se ponovno zlagala, da tega ni rekla. Jaz sem tisti, ki lažem.

Sicer nisem imel nikoli nič proti laži, ker se mi je zdela povsem naravna, ampak seveda v primerih, ko je bila enostavno nujna, ko je zmanjševala zlo, ne pa da je bila zlo samo. Takšne prasice sem imel tudi v šoli. V obeh primerih, ko sem še sedel z njimi v šolskih klopih in kasneje, ko sem jih prepoznal po lastnostih mojih sošolk, ko so bile že odrasle in me poučevale. Še kasneje pa, ko sem moral v šolo na zagovore zaradi mojega sina, ki tega še ni razumel.

* * *

Tistega dne, ko sem prišel na Lanto, sem se najprej seveda objel z Jackom in njegovo ženo, ki je takrat bila na otoku. Sicer je večino časa preživela v Bangkoku. Tam sta imela sina in hčer, ki sta oba obiskovala Čulalongkornovo univerzo.

Jack ni bil bogat, je pa bil v pravem času v računalniškem poslu, da je zaslužil dovolj, da je kupil restavracijo z družinsko hiško ob njej in lahko zaživel drugače. Brez stresa, mi je nekoč rekel. Zdaj sem stal pred njim sam, brez gostov, s katerimi sem sicer prihajal k njemu. Pa ne zato, ker bi živel neznansko stresno. Kot vodnik sem sicer doživel nemalo neprijetnosti, a nikoli nisem občutil, da

sem pod stresom. Stres se mi je zdel rezerviran za službe v pisarnah, predvsem tam, kjer je človek v nekem smislu prikovan na eno samo mesto. Stres je nastajal predvsem tam, kjer zanj ni bilo prave potrebe. Vsaj zame bi bil to stres. Že takrat, prvi dan, sva se dogovorila, kako naprej. Rekel sem mu:

»Pred dvajsetimi leti si mi prvič rekel, naj pridem živet sem, in potem vsako leto, ko sem bil pri tebi s skupinami. Evo, zdaj si ga najebal.«

Objela sva se še enkrat, čeprav Jack ni bil tip, ki bi se kar naprej objemal in zganjal cirkus okoli tega, jaz pa tudi ne. Pa vendar sva se. Čez čas sem ga vprašal po ženi, kaj pa ona?

»Njej je vseeno, nisem je vprašal, ampak vem. Ko boš tu dlje časa, me bo vprašala, kdaj greš, pa ne zato, da bi res moral iti. Ženska je.« In se je seveda pomenljivo nasmehnil.

»Ti me naženi, če bo potreba, sicer bova pa delala,« sem mu rekel.

In sva. Zdaj sem bil že več kot teden dni doma, zato se mi je zdelo samoumevno, da iz diskonta v mestu prinašam vse potrebno za kuho in pijačo. Kot običajno sem v diskontu tudi tokrat naložil šest zabojev singhe, šest changa, dva heinekena in kakšnih dvesto plastenk vode. In še drugič ta dan sem za hrbotom zaslišal:

»Rekli so, naj vzamemo faktor petdeset, da je za na motor trideset premalo.«

Spet Slovenci, tudi v diskontu. Kupujejo zaščitno kremo proti soncu. Torej jih mora biti po otoku še več. Očitno gre za večjo skupino, kar v časih po recesiji ni bilo ravno pogosto. Bilo jih je več kot deset. Takoj sem jih prepoznal in prepoznal bi jih, če bi me sredi noči nekdo prebudil, mi

pokazal dvajset različnih tipov ljudi iz Evrope, prepoznal bi jih – Slovence.

Čas je bil, da odpeljem nakupljeno. Ko sem se peljal nazaj, sem vozil počasi. Nikoli nisi vedel, kdaj in od kod bo skočil predte kakšen motorist ali bo čez obcestni jarek skočil kakšen otrok. V nekakšnem polsnu sem premišljeval. Okna sem imel odprta, klime nisem maral in pihljalo je skupaj z otoškimi vonjem, kot je lahko samo na Lanti. Spomnil sem se, da moram vzeti še nekaj oglja, cigani pojutrišnjem praznujejo, imajo dan mrtvih, kot bi se reklo pri nas. V stari Lanti ga bom dobil.

* * *

»Lojze Slak je umrl,« je rekla Dragici njena hči.

Pripeljala se je s svojim mercedesom, tistim najmanjšim, katerega namen je bil, v skladu z njenim obnašanjem, dati vtis, da ga vozi precej pomembna osebnost, ki pa je vendarle zgolj ženska, ki ne potrebuje prevelikega modela. Predvsem zato, da ga lažje vtakne na prosto mesto na kateremkoli parkirišču. A mercedes je le mercedes, sploh če je redno spoliran, kot je bil njen.

Sedla je na stol poleg mene. Dosti nas je sedelo na bifejskem vrtu, a še vseeno so bile mize proste, tako je lahko sedla za mizo tik ob moji. Mercedes je bil srebrne barve. Nataša, tako ji je bilo ime, je nosila polvisoke srebrne čevlje, hlače je imela svetlo rjave, jakno srebrno in k njej so se prilegali lasje, ki so bili skoraj srebrni. Imela je dolge, po mojem umetne srebrno pobarvane nohte in močno si je namazala ustnice, tokrat z nekakšno drekastno barvo, ki jo je dopolnjeval skoraj rdeč puder. Imela je ogromno zlatih prstanov, ki so spominjali na birmanska darila. Povsem možno je, da so to tudi bila, nekako se pač niso uskladili

ob obdarovanju. Okoli vratu je imela zajetno zlato verižico, na kateri je visel velik latinski križ. Skoraj prevelik. Še najbolj je bila podobna nočni Pepelki iz otroške slikanice. Pogledala me je:

»Zdravo, Slak je umrl,« mi je rekla.

»Zdravo! Vem, mi je že tvoja mama povedala,« sem rekel.

»Devetinsedemdeset je bil star, škoda, zdaj pa samo še Avsenik, pa bo šla vsa stara garda,« je rekla.

»A še živi?« sem rekel.

Najprej me je začudeno pogledala, potem pa se je nekoliko zamislila. Bila je v dvomih, ali se norčujem ali sem tak bedak. Še kar je razmišljala, naпослед pa rekla:

»Avsenik? Seveda še živi.«

»Lepo. To je dobro,« sem rekel.

Mislim, da se je že četrtič v kakšne pol ure, kar sem tam sedel, vrtela Slakova »Visoko nad oblaki«. Očitno je imela Dragica pripravljen cede za primer, da Slak umre. Ob glasbi je postala poskočnejša kot sicer, za hip se mi je zazdelo, da je njena lica celo preplavila lahna rdečica. Hčeri je prinesla kavo, še preden jo je sploh skuhala. Nataša je iz srebrne torbice vzela v srebrn ovitek ovit mobitel, ki je zaigral neko, zdelo se mi je, Claydermanovo skladbo, in pričela nekaj brkljati po njem in ga končno aktivirala. Odprl sem knjigo, morda bom vseeno lahko bral Mariása. Ni šlo, »ptica pod oblaki« je bila preglasna, odložil sem. Dragičina hči Nataša je nekaj čvekala v telefon, nato pa ga je odložila.

»Mož. Ene moje stranke nimajo moje številke, pa so klicale njega.«

Bila je frizerka. Za njenega moža nisem vedel natančno, kaj sploh počne. Bil je tiste vrste tip, za katerega nikoli nihče ne ve, kaj dela, na koncu pa odpre manjšo

poslovalnico, kjer odkupiye zlato za gotovino. V njej potem zaposli kakšno dvajsetletno smrkljivo, ki spominja na kakšno back-vokal pevko turbofolk benda, prej plesalko, s katero po vsej verjetnosti fuka ali pa še bo, če ga ta prej ne toži zaradi spolnega nadlegovanja. Pogledal sem Natašo. Za hip se mi je zazdelo, da je bilo tudi pri njej tako, preden je postala njegova žena.

»Neka baba z občine. Ti iz javnega sektorja imajo zmeraj čas. Ni čudno, ždiyo tam v svojih pisarnah in mešajo luft, mi jih pa plačujemo,« je rekla.

»Tudi jaz sem v javnem sektorju, pa nimam vtisa, da me ti plačuješ,« sem ji rekel.

Pogledala me je naravnost sovražno:

»Kako da ne? Kdo vas pa potem? Cele dneve sem v salonu in na koncu mi ta država vse pobere. Skoraj vse,« se je popravila in dodala:

»Brez nas bi pocrkali.«

Nisem mogel zadržati nasmeha in pričel sem se zabavati:

»Potem praviš, da bi jaz brez tebe crknil? Veš kaj, jaz pa mislim, da bi ti brez mene.«

Delal sem v šolstvu. Pravzaprav nisem več, a sem se še zmeraj počutil, da delam. Zakrohotala se je.

»Jaz, brez tebe?« in se je še enkrat zakrohotala.

»Ja.«

»Kako to misliš? Zakaj bi jaz brez tebe crknila?« je podarila »jaz« in »tebe«.

»Jaz te ne rabim, zame si popolnoma nepotrebna oseba, meni nekoristna. Ti preživiš samo zaradi človeške neumnosti. Od nje živiš, predvsem ženske.«

Zabodeno me je gledala. Zmedla se je, ni vedela natančno, kaj ji želim povedati. Iz srebrne torbice je vzela sendvič, pravzaprav dva. Enega si je odprla, drugega pustila na mizi, ugriznila v prvega in mi s polnimi usti rekla: